

Beleids- begroting

2026 - 2029

Gemeente
Hengelo

www.hengelo.nl

6.2.3 Indicatoren

De indicatoren zijn opgesteld conform het laatst vastgestelde beleid omtrent weerstandsvermogen en risicomangementbeleid.

Indicator	Waarde
Incidentele weerstands-capaciteit	Het vrij aanwendbare deel van de reservepositie beschouwen we als de incidentele weerstandscapaciteit. Dit zijn concreet de: - de vrij aanwendbare reserves d.w.z. de algemene reserve 'sec - de post onvoorzien incidenteel
Structurele weerstands-capaciteit	<i>Stand van zaken</i> De incidentele weerstandscapaciteit is ultimo 2026: - vrij aanwendbare reserves = algemene reserve 'sec: ruim € 62,6 miljoen - post onvoorzien incidenteel: € 10.000 De structurele weerstandscapaciteit is de onbenutte belastingcapaciteit. Voorgeschreven is dat de gemeentelijke tarieven, leges en heffingen voor maximaal 100% kostendekkend zijn. In Hengelo is dat ook het uitgangspunt voor de belangrijkste tarieven. Tenzij een risico zich manifesteert in deze tarieftaken, biedt dit geen ruimte aan structurele weerstandscapaciteit. Wanneer een structureel risico optreedt, is het niet altijd mogelijk de financiële impact op korte termijn in de begroting op te vangen. In dat geval kan een gemeente onder zeer strikte voorwaarden een beroep doen op extra financiering van het Rijk (artikel 12 Gemeentewet). Eén van de voorwaarden is dat de gemeente de belastingcapaciteit ten volle benut. Dat kan uiteraard niet oneindig. Daarom is door het Rijk een norm gesteld tot welk niveau het nog aanvaardbaar is lokale belastingen te verhogen, de zogenaamde artikel 12 norm. Het verschil tussen de werkelijke hoogte van de lokale belastingen en de aanvaardbare hoogte van de artikel 12 norm noemen we de <i>onbenutte belastingcapaciteit</i> en betreft de <i>structurele weerstandscapaciteit</i>. <i>Stand van zaken</i> De gemiddelde woonlasten voor een gemiddeld gezin in de gemeente Hengelo bedraagt afgerond € 914. Het landelijk gemiddelde is € 1.053. Voor 2026 is de benutte belastingcapaciteit dus 86,8% van het landelijk gemiddelde. Als we de onbenutte belastingcapaciteit van 13,2%, zijnde € 139 vermenigvuldigen met het aantal huishoudens, bijna 39.200, komen we uit op een onbenutte belastingcapaciteit van ruim € 5,4 miljoen. Deze capaciteit is identiek aan de Zomernota 2025-2029.
Benodigde weerstands-capaciteit	Het benodigde weerstandsvermogen bepalen we door de geïdentificeerde risico's uit te drukken in euro's. Omdat de kans dat alle risico's zich tegelijkertijd voordoen zeer beperkt is, passen we een zogenaamde Monte Carlo-analyse toe. Bij deze techniek wordt het optreden van de verschillende risico's in diverse scenario's vele malen gesimuleerd. Door deze methode hebben we een beeld van het benodigde weerstandsvermogen in vrijwel alle denkbare scenario's. We streven ernaar dat de minimale hoogte van de algemene reserve 50% van het benodigde weerstandsvermogen is.
Weerstands-vermogen	<i>Stand van zaken</i> Volgens de Monte Carlo-analyse (zekerheidspercentage 90%) is de benodigde weerstandscapaciteit bijna € 26,1 miljoen op basis van het herijkte risicoprofiel. Dit is € 0,1 miljoen hoger dan in de Zomernota 2025-2029. De belangrijkste risico's zijn beschreven in de volgende paragraaf. De weerstandscapaciteit zijn de middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om onverwachte, niet-begrote kosten of tegenvallende inkomsten te kunnen dekken. De weerstandscapaciteit (weerstandsratio) berekenen we als volgt: $\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \text{Ratio weerstandsvermogen}$ Uit deze berekening volgt een ratio. Om te bepalen of het weerstandsvermogen op het gewenste niveau is, bekijken we in welke waarderingscategorie de ratio valt. We hanteren de waarderingscategorieën zoals hieronder weergegeven: <i>Klasse - Ratio- Betekenis</i> - A - > 2,0 - Uitstekend - B - 1,4 tot 2,0 - Ruim voldoende - C - 1,0 tot 1,4 - Voldoende - D - 0,8 tot 1,0 - Matig - E - 0,6 tot 0,8 - Onvoldoende - F - < 0,6 - Ruim onvoldoende

Stand van zaken eind 2026

De beschikbare weerstandcapaciteit is bijna € 68,1 miljoen.
De benodigde weerstandcapaciteit is bijna € 26,1 miljoen.

De verwachte weerstandsratio die hieruit volgt is 2,6 eind 2026 en is daarmee uitstekend. In de Zomernota 2025-2029 was dit ook dezelfde ratio.

Zonder het separate aangeboden raadsvoorstel "Cofinanciering aanvraag Mobiliteitsfonds en Gebiedsbudget grootschalige woningbouw Rijk (Spoorzone Enschede Hengelo)" (zaaknummer 3946796) is de verwachte ratio eind 2029 in deze Beleidsbegroting 2,5. In dit raadsvoorstel over de co-financiering wordt ook ingegaan welke gevolgen dit heeft op de ontwikkeling van de algemene reserve en de weerstandsratio.

Zoals eerder aangegeven in onze P en C documenten hebben we aangegeven dat we nog veel middelen nodig hebben voor de strategische opgaven, zoals nu het geval is in het separate raadsvoorstel.

6.2.4 Overzicht belangrijkste risico's

1. Netwerkcapaciteit

Risico: Onvoldoende capaciteit elektriciteitsnet

Het elektriciteitsnetwerk in Hengelo heeft onvoldoende capaciteit om de groeiende vraag naar duurzame energie, zoals zonne-energie, te verwerken. Dit belemmert de voortgang van projecten zoals woningbouw, gebiedsontwikkeling en de energietransitie.

Beheersmaatregelen:

- Waar netcongestie tot problemen leidt zullen we dit continu aankaarten bij de netbeheerders, die verantwoordelijk zijn voor het energienetwerk, zodat zij passende maatregelen kunnen treffen.
- Ook medeoverheden zullen hierin een rol richting netbeheerders moeten spelen, met name in relatie tot de grote woningbouwopgave waar we in het SHE-gebied voor staan.
- Samenwerking met regionale partners om prioritering van projecten te beïnvloeden.
- In planvorming wordt rekening gehouden met netwerkbependingen, bijvoorbeeld via fasering.

2. Onzekerheid in ontwikkelingen van vraag en aanbod van zorg.

Risico: Financiële druk en onzekerheid in de jeugdzorg

De jeugdzorg blijft een van de meest kwetsbare onderdelen binnen het sociaal domein. Gemeenten worden geconfronteerd met stijgende kosten, terwijl structurele rijksmiddelen uitblijven of worden uitgesteld. Bezuinigingen zijn slechts vooruitgeschoven en vanaf 2028 worden opnieuw forse kortingen verwacht.

Beheersmaatregelen:

- De gemeente maakt strategische keuzes op basis van maatschappelijke impact en financiële haalbaarheid.
- We werken samen aan de samenwerkingsagenda Jeugdhulp Twente.
- Inzet op preventie en vroeg signalering om zwaardere zorg te voorkomen.
- Gebruik van data en benchmarks om beleid te onderbouwen en middelen doelgericht in te zetten.

Risico: Dreigende structurele tekorten in het sociaal domein

De uitgaven binnen het sociaal domein blijven structureel stijgen, met name voor jeugdhulp, Wmo, maatschappelijke ondersteuning en opvang. Deze stijging wordt slechts deels gecompenseerd door rijksmiddelen. Gemeenten ervaren hierdoor een toenemende druk op hun begroting, waarbij het risico bestaat dat noodzakelijke zorg en ondersteuning niet meer volledig kunnen worden geleverd. Dit kan leiden tot wachtlijsten, verschraving van voorzieningen en maatschappelijke onrust.

Beheersmaatregelen:

- Gemeenten maken scherpe keuzes in het aanbod van voorzieningen en sturen op kostenbeheersing.
- Uitvoering geven aan ons transformatieplan met de daarbij behorende uitgangspunten.
- Er wordt ingezet op preventie en vroegtijdige interventie om zwaardere zorg te voorkomen.